

การบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษา
ตามหลักสี่ปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์

MANAGEMENT OF LOCAL WISDOM LEARNING ELEPHENTS CENTERS
BASED ON SAPPAYA 7 IN SURIN PROVINCE

¹จिरายุ อภิชัยบวร, ²พระครูสาธุกิจโกศล (สิทธิชัย ฐานจาโร/เดชกุลรัมย์)
และ ³ชูชัย ประดับสุข

¹Jirayu Apichaibavorn, ²Phrakhruwiriyaaphanyaphiwat and ³Chuchai Pradubsook

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

¹Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Thailand.

¹Mr.Jirayu1987@gmail.com

Received: May 16, 2024; **Revised:** June 23, 2024; **Accepted:** August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์คชศึกษา จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาวิธีการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์คชศึกษาตามหลักสี่ปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์คชศึกษา ตามหลักสี่ปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษา จังหวัดสุรินทร์ 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก วิธีการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์คชศึกษา ตามหลักสี่ปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูล และพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ใช้ข้อมูลสารสนเทศ มาปรับปรุงพัฒนาเพื่อส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ วางแผนจัดสรรงบประมาณ พัฒนา เครื่องมือและวิธีการนิเทศ รวมถึงการกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ มีการสนับสนุนงบประมาณจาก

¹ นิสิต หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มช่องทางการสร้างรายได้ผ่านช่องทางออนไลน์ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลและติดตามผล นิเทศ กำกับ ติดตามโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม และพัฒนาระบบการประเมินผล มีการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ อวาสาสี่ปายะ ภัตตสี่ปายะ ปุคคสี่ปายะ และอิริยาปถสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7 และแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษาตาม หลักสี่ปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ควรสร้างเครือข่ายในการทำงานและใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานในการวางแผน เพื่อปรับปรุงพัฒนา ใช้เป็นฐานในการจัดสรรงบประมาณ และระดมทรัพยากรจากส่วนต่างๆโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ควรนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ควรสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ อวาสาสี่ปายะ ภัตตสี่ปายะ ปุคคสี่ปายะ และอิริยาปถสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7

คำสำคัญ : การบริหารแหล่งเรียนรู้, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, ศูนย์คชศึกษา, หลักสี่ปายะ 7

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the administration conditions of local wisdom learning resources at the Elephant Study Center in Surin Province, 2) To study methods for administration of local wisdom learning resources at the Elephant Study Center according to the principle of Sappaya 7 in Surin Province, and 3) to propose guidelines for administration of local wisdom learning resources at the Elephant Study Center according to the principle of Sappaya 7 in Surin Province. The research results found that (1) Administration conditions of local wisdom learning resources at the Elephant Study Center in Surin Province of 4 aspects were at a high level in overall arranged from the most to the least levels i.e. the planning aspect, the operational aspect, and the supervision and monitoring, respectively. (2) Methods for administration of local wisdom learning resources at the Elephant Study Center according to the principle of Sappaya 7 in Surin Province consisted of the coordination and cooperation with relevant agencies in collecting data and developing learning resources, the usage of information to improve and develop to promote learning resources, the planning of budget to develop tools and methods for supervision, and controlling and following up regularly, the budget support from relevant agencies, and increasing of incomes through

online channels, the usage of technology to store data and follow up, supervise, supervise, and follow up by using participatory processes, the development of evaluation system, the planning and determination of policies to prevent problems that may occur in the future which were corresponded to Avassappaya, Passasappaya, Pukkalasappaya, and Iriyapathasappaya in the principles of Sappaya 7. (3) Guidelines for administration of local wisdom learning resources at the Elephant Study Center according to the principle of Sappaya 7 in Surin Province were as follows; there should be a working network and use information as a basis for planning of improvement and development in budget allocation, and to let all parties participate in monitoring operations which were in accordance with the Iriyapathasappaya. of Sappaya 7; there should be mobilization of resources from various parts to develop a variety of learning resources, apply technology to store data, analyze the results of operations and evaluate the results of operations, survey the needs of those involved to find guidelines for developing learning resources, plan to prevent problems that may occur in the future which were in accordance with Avassappaya, Passasappaya, and Iriyapathasappaya of Sappaya 7; there should be supervision and follow-up continuously which were in accordance with Passasappaya of Sappaya 7; and there should be an agency that develops tools and methods of supervision continuously which were in accordance with Pukkala Sappaya of Sappaya 7.

Keywords: Management of learning resources, Local wisdom, Elephant Study Center, Sappaya 7

บทนำ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นศูนย์กลางความรู้ของชุมชนที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนในด้านต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของคนในชุมชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ของประชาชนดำเนินการโดยประชาชน และเพื่อประชาชนซึ่งจะ ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

นโยบายสำคัญด้านการศึกษาระียนรู้ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของ คณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งแถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 โดยให้ความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาทั้งในระบบและการศึกษา ทางเลือกไปพร้อมกันสร้างคุณภาพของคนไทย ให้สามารถเรียนรู้พัฒนาตนได้อย่างเต็มตาม ศักยภาพประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม เสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้เน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพ พร้อมกับสร้างความ เสมอภาคด้านการศึกษา และพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ภายใต้พื้นฐานความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2562 : 5) สู่การกำหนดหลักการ พัฒนาประเทศไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 11-12)

ภูมิปัญญา (Wisdom) หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง พื้นเพรากฐาน ของความรู้ชาวบ้าน หรือความรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบต่อกันมาทั้งทางตรง และทางอ้อม กล่าวคือ การเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง กับการเรียนรู้และมี ประสบการณ์ที่ได้รับจากผู้ใหญ่หรือจากการสืบทอดต่อ ๆ กันมา จนกลายเป็นการยอมรับกันทั่วไป ในชุมชนหรือท้องถิ่น หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เอง ทำได้เอง ผ่านการเรียนรู้และมีประสบการณ์สืบต่อกัน มาทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นลักษณะของสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดที่ครอบคลุมด้านกว้าง ด้านลึกโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือใช้เป็นองค์ประกอบเพื่อประโยชน์ในการ ดำเนินชีวิตได้ภายในท้องถิ่นของตนเอง (เสรี พงศ์พิศ, 2544 : 31-34) การสืบทอดความรู้ ความคิด ที่มีความเชื่อในท้องถิ่นเป็นแกนสำคัญนั้น ทำให้การดำรงอยู่ได้ภายใต้การเปลี่ยนแปลง ในยุคที่มี ความเจริญรุ่งเรืองนั้น ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชาวบ้านได้สร้างขึ้น เป็นผลงานทางศิลปวัฒนธรรมที่ ยิ่งใหญ่ ซึ่งกลายเป็นมรดกตกทอดมาจนถึงทุกวันนี้ มรดกที่สืบทอดมานั้น ส่วนหนึ่งมาจากวิถี การศึกษาระียนรู้ รวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมรดกที่สำคัญของภูมิปัญญา ท้องถิ่น ก็คือ มรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางปัญญา ที่แทรกอยู่ในวิถีชีวิตของชาวบ้านอันมี พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานที่สำคัญ แต่มรดกทางวัฒนธรรมและทางปัญญาที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบ ของค่านิยม ความเชื่อ และวรรณกรรม รวมถึงโบราณวัตถุและโบราณสถานนั้น ยังคงเป็นหลักฐาน ที่สำคัญ ที่ทำให้อนุชนรุ่นหลังได้รู้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความเป็นมาที่ ต่อเนื่อง มิได้สูญหายไปจากความทรงจำและรูปแบบการปกครองของบ้านเมืองในสมัยใหม่ ซึ่งเป็น เช่นเดียวกับองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมต่างๆ ที่สะท้อนถึงวิถีคิดของชน ชาติ และความเป็นไปของสังคม (สุทัศน์ ประทุมแก้ว, ดร., พระมหาทองชัย ฐิตโสภโณ, ดร. และพระกัญจน์ กนตธมโม, ดร., 2561 : 16) สิ่งที่ผู้วิจัยกล่าวมามีความสอดคล้องตรงกับหลักธรรม

ทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับบริบทพื้นที่ต่างๆ นั้นก็คือ หลักสัปปายะ 7

หลักสัปปายะ 7 เป็นการสร้างสภาพปัจจัยหรือแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาปฏิบัติ เอื้อต่อการเป็นอยู่ที่ดีและการพัฒนา ที่จะทำให้เกิดความสะดวกสบายในการศึกษาเล่าเรียน และจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างรอบด้าน หรืออาจหมายถึง สถานที่ หรือบุคคล ซึ่งเป็นที่สบาย เหมาะกัน เกื้อกูล หรือเอื้ออำนวย โดยเฉพาะที่ช่วยเกื้อหนุนแก่การบำเพ็ญ และประดับประดารักษาสมาธิ ประกอบด้วย อवास (ที่อยู่) โคจร (ที่ป็นที่บดหรือแหล่งอาหาร) ภัสสะ (เรื่องพูดคุยที่เสริมการปฏิบัติ) บุคคล (ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยแล้วช่วยให้จิตใจผ่องใส สงบ มั่นคง) โภชนะ (อาหาร) อุตฺ (สภาพแวดล้อม และอุณหภูมิ) อิริยาบถ (การอยู่ร่วมกัน) (มุสตี รุ่งเรืองผดุง, 2561 : 3-4) ทั้ง 7 นี้ที่เหมาะสมเป็นสัปปายะ ที่ไม่สบายเป็นอสัปปายะ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2561 : 474) ซึ่งนับว่าครอบคลุมทั้งในเรื่องของตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายนอก ที่สามารถนำมาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพได้

ศูนย์คชศึกษา หมู่บ้านช้างบ้านตากกลาง เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมวิถีความเป็นอยู่ ความผูกพัน ของคนในชุมชนและช้าง รวมทั้ง ประเพณี และวัฒนธรรมที่น่าชื่นชมอย่างใกล้ชิด ชาวบ้านตากกลาง แต่ละครัวเรือนจะมีช้างที่เลี้ยงไว้อาศัยอยู่ร่วมกัน จนช้างที่พวกตนเลี้ยงไว้เปรียบเสมือนเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัวของตน ก่อให้เกิดสายใย ความผูกพันที่แน่นแฟ้นขึ้นระหว่างคนกับช้าง บ้านตากกลาง ได้ชื่อว่าเป็นหมู่บ้านเลี้ยงช้างที่ใหญ่ที่สุดในโลก ชาวบ้านตากกลาง ดั้งเดิมเป็นชาวส่วย (ญาย) หรือ กวย ที่มีความชำนาญในการคล้องช้างป่า ฝึกหัดช้าง และเลี้ยงช้าง ส่วนมากต้องเดินทางไปคล้องช้างบริเวณชายแดนต่อเขตประเทศกัมพูชา ปัจจุบันสภาวะการเมืองระหว่างประเทศทำให้ชาวบ้านตากกลาง ไม่สามารถไปคล้องช้างเช่นแต่ก่อนได้ แต่ชาวบ้านตากกลางยังคงเลี้ยงช้าง และฝึกช้างเพื่อร่วมแสดงในงานช้างของจังหวัด ลักษณะการเลี้ยงช้างของชาวบ้านตากกลาง เหมือนการเลี้ยงช้างไว้เป็นเพื่อนนอนร่วมชายคาเดียวกับตน

ในปัจจุบันช้างสุรินทร์กำลังประสบปัญหาคนเลี้ยงช้างไม่มีรายได้ ช้างมีอาหารกินไม่เพียงพอทำให้คนเลี้ยงช้างของจังหวัดสุรินทร์ต้องนำช้างไปรับจ้างอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั่วประเทศและอีกส่วนหนึ่งต้องนำช้างออกเดินเร่รอนตามสังคมเมืองต่างๆ เพื่อหารายได้เลี้ยงชีพ และเลี้ยงช้างซึ่งทำให้เกิดปัญหาของสังคม ทำให้ภาพลักษณ์ของช้างไทยซึ่งเป็นสัตว์สัญลักษณ์ของประเทศไทยต้องกระทบกระเทือนไปด้วย (ไชยวัฒน์ ปัญญานิติกุล, 2552 : 1) จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษา

ตามหลักสัปปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ประจำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ให้เกิดความรักในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตนเอง และสามารถนำเสนอสิ่งเหล่านี้แก่ผู้มาเยือนทั้งในฐานะผู้ศึกษาดูงาน ผู้ที่สนใจจะมาเรียนรู้ และนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น รวมไปถึงแหล่งเรียนรู้ให้เด็กนักเรียนและเยาวชนในชุมชนเพื่อจะได้เกิดความรักและหวงแหนในถิ่นกำเนิดของตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษา จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษา ตามหลักสัปปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษา ตามหลักสัปปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) เรื่อง การบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษา ตามหลักสัปปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ 1) ผู้นำหมู่บ้านฝ่ายปกครอง 2) หน่วยงานราชการ 3) ประชาชนทั่วไป รวมทั้งสิ้น จำนวน 100 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้ คือ 1) ผู้นำหมู่บ้านฝ่ายปกครอง 2) หน่วยงานราชการ 3) ประชาชนทั่วไป ใช้วิธีสุ่มเลือกหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเปรียบเทียบที่สำเร็จรูปของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan และได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญต่อการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษา ตามหลักสัปปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์ศึกษา ตามหลักสัปปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) โดยถามข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ และอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์ศึกษา จังหวัดสุรินทร์โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์ศึกษา จังหวัดสุรินทร์ แบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการใช้แบบการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สังเคราะห์ สรุป และนำเสนอในเชิงพรรณนาต่อไป

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์ศึกษา ตามหลักสัปปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์ศึกษา จังหวัดสุรินทร์ แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์ศึกษา จังหวัดสุรินทร์

ลำดับ	สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์ศึกษา จังหวัดสุรินทร์	n = 80 คน			ลำดับ ที่
		ระดับความคิดเห็น			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1	ด้านการวางแผน	4.29	0.65	มาก	2
2	ด้านการดำเนินงาน	4.29	0.66	มาก	3
3	ด้านการนิเทศติดตาม	4.27	0.75	มาก	4
4	ด้านการประเมินผล	4.32	0.69	มาก	1
ค่าเฉลี่ยรวม		4.29	0.69	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์ศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 ารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 รองลงมา ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศติดตาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์วิธีการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์ศึกษา ตามหลักสี่ปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ พบว่า 1) ด้านการวางแผน พบว่า มีการประสานความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเก็บข้อมูลแหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับ อาวาสสี่ปายะ ภัตตสี่ปายะ บุคคลสี่ปายะ อิริยาปถสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7 ใช้ข้อมูลสารสนเทศมาปรับปรุงพัฒนาเพื่อส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ อาวาสสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7 มีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการวางแผนจัดสรรงบประมาณ และมีการติดตามอย่างสม่ำเสมอ ภัตตสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7 และมีการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มช่องทางการสร้างรายได้ผ่านช่องทางออนไลน์ สอดคล้องกับ อิริยาปถสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7 2) ด้านการดำเนินงาน พบว่า มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการร่วมกันพัฒนาสภาพแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย และเอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ อาวาสสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7 มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูลและติดตามการดำเนินการของแหล่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ ภัตตสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7

และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล และติดตามผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับ ภัสสส์ปายะ ตามหลัก สัปปายะ 7 3) ด้านการนิเทศติดตาม พบว่า มีการนิเทศ กำกับติดตาม การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอก สอดคล้องกับ ภัสสส์ปายะ บุคคลสัปปายะ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ในการติดตามการใช้แหล่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ภัสสส์ปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 มีการใช้ เทคโนโลยีมาพัฒนาระบบการประเมินผลการดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับ ภัสสส์ปายะ บุคคลสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 มีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ พัฒนาเครื่องมือและวิธีการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ภัสสส์ปายะ บุคคลสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 และมีการกำกับติดตามผลการดำเนินการโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับ ภัสสส์ปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 4) ด้านการประเมินผล พบว่า มีการใช้ กระบวนการมีส่วนร่วม ประชุมวางแผนเพื่อหาแนวทางการการพัฒนา ปรับปรุงให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ ภัสสส์ปายะ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 นำมีการวางแผนพัฒนาแหล่ง การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับประเพณีและวิถีชีวิตของคนในชุมชน สอดคล้องกับ อาวาสสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้คู่กับสังคมอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ ภัสสส์ปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 มีการจัดกิจกรรม สร้างพื้นที่ต่อยอดผลิตภัณฑ์ ชุมชน จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 และมีการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ใน อนาคตสอดคล้องกับ ภัสสส์ปายะ ตามหลักสัปปายะ 7

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษาตาม หลักสัปปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ มีแนวทางดังนี้ 1) ด้านการวางแผน พบว่า ควรสร้างเครือข่ายใน การทำงานเพื่อให้การดำเนินการสะดวกและรวดเร็ว สนองต่อความต้องการอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ควรใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐาน ในการวางแผนเพื่อปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลัก สัปปายะ 7 ควรใช้ข้อมูลสารสนเทศมาเป็นฐานในการจัดสรร งบประมาณ สอดคล้องกับ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 และควรมีการระดมทรัพยากร จากส่วนต่าง ๆ มาสนับสนุนการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ อาวาสสัปปายะ ภัสสส์ปายะ และอิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 2) ด้านการดำเนินงาน พบว่า ควรใช้ กระบวนการมีส่วนร่วมบริหารจัดการเพื่อให้แหล่งเรียนรู้ความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ภัสสส์ปายะ และอิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ควรพัฒนาให้มี แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับ ภัสสส์ปายะ และอิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7

ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการติดตามข้อมูลการใช้แหล่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ภัตตสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 และควรนำเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้จัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลายและวิเคราะห์ผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ภัตตสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 3) ด้านการนิเทศติดตาม พบว่า ควรให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการติดตามการดำเนินงาน สอดคล้องกับ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ควรมีการนิเทศ กำกับติดตาม การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ภัตตสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ควรประเมินผลการดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับ ภัตตสัปปายะ และอิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ควรมีหน่วยงานที่พัฒนาเครื่องมือและวิธีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ บุคคลสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 และควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ในการกำกับติดตาม สอดคล้องกับ ภัตตสัปปายะ และอิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 4) ด้านการประเมินผล พบว่า ควรสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับ อิริยาปถ-สัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ควรมีการวางแผนพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับ อาวาสสัปปายะ ภัตตสัปปายะ และอิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ควรสำรวจความต้องการเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้คู่กับสังคมอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ควรจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 และควรมีการวางแผนป้องกันปัญหา ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต สอดคล้องกับ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษา ตามหลักสัปปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิจัยสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยพบว่าสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการประเมินผล ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการนิเทศติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กู้เกียรติ แดงสีดา ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า สภาพระดับการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยวิธีการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์ศึกษาตามหลักสัปปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยพบว่าวิธีการบริหารแหล่งเรียนรู้ทั้งหมด 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการนิเทศติดตาม 4) ด้านการประเมินผล เมื่อพิจารณาวิธีการบริหารแหล่งเรียนรู้มากที่สุด ด้านการประเมินผล พบว่า มีการใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ประชุมวางแผนเพื่อหาแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ ภัสสสัปปายะ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 มีการวางแผนพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับประเพณีและวิถีชีวิตของคนในชุมชน สอดคล้องกับ อวาาสสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้คู่กับสังคมอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ ภัสสสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 มีการจัดกิจกรรม สร้างพื้นที่ต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชน จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับ อิริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 และมีการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตสอดคล้องกับ ภัสสสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมาพร ทองเอื้อ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 75 ตัวแปร คือ 1) ด้านการวางแผนจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบจำนวน 42 ตัวแปร ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย ขององค์ประกอบด้านการวางแผนจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น นั้น ได้้องค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านการเตรียมความพร้อมขององค์กร มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบย่อย 18 ตัวแปร (2) ด้านการจัดระบบความรู้ มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบย่อย 16 ตัวแปร และ (3) ด้านการถ่ายทอดการใช้ และพัฒนาความรู้ มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบย่อย 8 ตัวแปร 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบ 14 ตัวแปร 3) ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบจำนวน 6 ตัวแปร 4) ด้านการกำกับติดตามและส่งเสริมการบริหาร มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบจำนวน 6 ตัวแปร 5) ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบจำนวน 4 ตัวแปร และ 6) ด้านการพัฒนา การออกแบบและเชื่อมโยงองค์ความรู้ มีตัวแปรอธิบายจำนวน 3 ตัวแปร ดังนั้น องค์ประกอบของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นพหุองค์ประกอบที่มีหลายตัวแปร

3. ผลการวิจัยแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์ศึกษาตามหลักสี่ปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยพบว่าแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการนิเทศติดตาม 4) ด้านการประเมินผล เมื่อพิจารณาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้มากที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินผล พบว่า ควรสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับ อิริยาปดสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7 ควรวางแผนพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับ อวาสาสี่ปายะ ภัสสสี่ปายะ และอิริยาปดสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7 ควรสำรวจความต้องการเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้คู่กับสังคมอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ อิริยาปดสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7 ควรจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ อิริยาปดสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7 และควรมีการวางแผนป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต สอดคล้องกับ อิริยาปดสี่ปายะ ตามหลักสี่ปายะ 7 ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุ้เกียรติ แดงสีดา ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหาร แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารแหล่งเรียนรู้ (Check) ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมเป็นคณะกรรมการ และแต่งตั้งผู้มีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีเข้าร่วมนิเทศกำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในระยะก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยกำหนดกระบวนการและเกณฑ์การนิเทศ กำกับ ติดตามที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีการประเมินแบบ 360 องศา โดยเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น Google Form, QR-Code ตามสภาพความเป็นจริง จัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อหาประสิทธิภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลและหน่วยงานภายนอกศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา มีการประชุมทบทวน วิเคราะห์ข้อดี ข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข สำรวจความพึงพอใจ การบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และหลากหลายโดยใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ และงานวิจัยของ กมลพร ภูมิลับได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามความต้องการจำเป็นสูงสุดแต่ละด้าน โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ จากประเด็น

แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้ จัดประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ในระหว่างการดำเนินงาน จัดประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ตามแผนและแนวทางการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้ และการ กำหนดรูปแบบวิธีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นรูปธรรม

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คชศึกษาตามหลักสัปปายะ 7 จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน 1) ควรสร้างเครือข่ายในการทำงานเพื่อให้ การดำเนินการสะดวกและรวดเร็ว สนองต่อความต้องการอย่างแท้จริงสอดคล้องกับ อริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 2) ควรใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานในการวางแผน เพื่อปรับปรุงพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ อริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 3) ควรใช้ข้อมูลสารสนเทศมาเป็นฐานในการจัดสรรงบประมาณ สอดคล้องกับ อริยาปถสัปปายะ ตามหลักสัปปายะ 7 4) ควรมีการระดมทรัพยากรจากส่วนต่าง ๆ มาสนับสนุน การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กู่เกียรติ แดงสีดา. (2563). *แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- กษมาพร ทองเอื้อ. (2563). *การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- ไชยวัฒน์ ปัญญาธิกุล. (2552). *การศึกษาสภาวะปัญหาข้างเร่ร้อนในประเทศไทย*. บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2562). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา แถลงต่อสภานิติบัญญัติ*, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- ผุสดี รุ่งเรืองผดุง, (2561). *การพัฒนาหลักสัปปายะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใกล้เคียงข้อพิพาท*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุทัศน์ ประทุมแก้ว, พระมหาธงชัย ฐิตโสภโณ และพระกัญจน กนตธมโม, (2561). *ศึกษาภูมิปัญญาด้านการผสมผสานความเชื่อและการประกอบพิธีกรรมของชุมชนสี่เผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ. รายงานวิจัย. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*

เสรี พงศ์พิศ. (2544). *ภูมิปัญญาชาวบ้าน. นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (ธันวาคม 2544): 31-34.*

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต). (2561). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 31. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ ป.อ. ปยุตโต เพื่อเชิดชูธรรม.*

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়กรรัฐมนตรี. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564).* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

